

PROGRAM PODPORY
**ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ**

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2018/2019

Destinace (země, město): Bosna a Hercegovina, Sarajevo

Jméno, příjmení: Mgr. Jana Skoumalová

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav):

Univerzita v Sarajevu, Filozofická fakulta, katedra slovanských jazyků a literatur (*Univerzitet u Sarajevu, Filozofski fakultet, Odsjek za slavenske jezike i književnosti*)

Výuka

Lektorát českého jazyka a literatury v Sarajevu sídlí na katedře slovanských jazyků a literatur (Odsjek za slavenske jezike i književnosti) Filozofické fakulty Univerzity v Sarajevu. Český jazyk je zde vyučován v rámci dvousemestrálního předmětu Český jazyk a kultura (*Češki jezik i kultura 1* v zimním semestru, *Češki jezik i kultura 2* v letním semestru) a v nově otevřeném kurzu češtiny pro pokročilé, který navazuje na výuku v předmětech Český jazyk a kultura 1 a 2.

Časová dotace pro předměty Český jazyk a kultura 1 a Český jazyk a kultura 2 jsou 4 vyučovací hodiny týdně. Předměty mají v každém semestru dvě seminární skupiny, výuka probíhá v obou skupinách 2x týdně po 2 vyučovacích hodinách. Semestr trvá 15 týdnů, přičemž 8. týden semestru je vyhrazen pro půlseminestrální testy ze všech vyučovaných předmětů a výuka v tomto týdnu neprobíhá.

Předmět je povinně volitelný pro studenty 2. ročníku bakalářského cyklu studia oboru Ruský jazyk a literatura a volitelný pro studenty bakalářského cyklu studia ostatních oborů vyučovaných na Filozofické fakultě. Motivací většiny těchto studentů k výuce je nutnost absolvování nějakého volitelného předmětu a získání kreditů po složení závěrečné zkoušky a díky tomu možnost postupu do dalšího ročníku studia.

Na výuku mají možnost docházet i studenti z ostatních fakult sarajevské univerzity (ti ale nemají možnost získat za ukončení předmětu kredity) a taktéž zájemci z řad veřejnosti. Motivací těchto účastníků je například zájem o studium v ČR, získání práce v ČR či zájem o českou kulturu.

V akademickém roce 2018/19 se v prvním semestru do předmětu přihlásilo přes 30 studentů, na výuku pravidelně chodilo a řádně jich předmět ukončilo 22. Ve druhém semestru nastoupilo 19 zájemců, předmět jich na konci akademického roku ukončilo 16.

Na konci akademického roku byly studentům ve spolupráci s velvyslanectvím České republiky v Sarajevu slavnostně uděleny certifikáty potvrzující účast a úspěšné ukončení kurzu češtiny.

Jako základní učební materiál byla ve výuce využívána učebnice *Česky krok za krokem 1* společně s pracovními sešity, které lektorka dále doplňovala o materiály z dalších učebnic (např. z *Easy Czech Elementary*, *Communicative Czech Elementary* a *Česky, prosím I*) a příruček s aktivitami (např. *Hry a aktivity pro výuku češtiny pro cizince* a *Čeština pro cizince: Jazykové hry*) či o materiály vlastní. S ohledem na časovou dotaci předmětu je za akademický rok možné stihnout probrat dvě třetiny využívané hlavní učebnice, tj. 16 lekcí.

V letošním akademickém roce v nově zavedené evaluaci předmětů na Filozofické fakultě studenti velice kladně ohodnotili výuku češtiny v daných předmětech (průměrnou známkou 5, která je nejlepším možným ohodnocením) a ve slovním hodnocení uváděli a oceňovali zejména zajímavost výuky, kreativní a inspirativní atmosféru a komunikativnost a ochotu lektorky pomoci, když je potřeba.

V předchozích letech někteří ze studentů po absolvování roční výuky češtiny projevili zájem o pokračování ve studiu češtiny druhým, případně i třetím rokem. Velvyslanectví ČR v Sarajevu tedy z iniciativy lektorky v loňském akademickém roce zahájilo jednání s Filozofickou fakultou o možnosti realizace výuky češtiny na vyšším stupni a výsledkem bylo otevření nového kurzu češtiny pro pokročilé, který by se nadále měl otevírat pravidelně v každém akademickém roce. Kurz není zařazen jako předmět do studijních plánů, ale je otevřen jako bezplatný kurz pro veřejnost, na který se mohou přihlásit všichni zájemci o studium češtiny na vyšší úrovni než je ve vyučovaných předmětech *Český jazyk a kultura 1 a 2*.

Kurz přitom na tyto předměty navazuje a bude probíhat na dvou úrovních – kurz pro úroveň A2/B1, který naváže na předměty *Český jazyk a kultura 1 a 2* (tj. výuka češtiny druhým rokem) a kurz pro úroveň B1, který naváže na kurz češtiny pro pokročilé pro nižší úroveň (tj. výuka češtiny třetím rokem).

S ohledem na to, že kurz byl v tomto akademickém roce nově otevřen, byla v letošním roce realizována výuka pouze pro úroveň A2/B1, protože pro vyšší úroveň nebyli logicky z předchozích let studenti se znalostí češtiny na dané úrovni. Od příštího akademického roku již bude kurz probíhat na dvou plánovaných úrovních.

Výuka v kurzu pro úroveň A2/B1 probíhala 1x týdně po 4 vyučovacích hodinách a navázala na výuku, kterou absolvovali studenti v předchozím akademickém roce v předmětech *Český jazyk a kultura 1* a *Český jazyk a kultura 2*. V zimním semestru byly probrány zbývající lekce z učebnice *Česky krok za krokem 1* a v letním semestru bylo navázáno učebnicí *Česky krok za krokem 2*, ze které bylo probráno prvních 7 lekcí. Výuka byla doplňována o další materiály – písňe, četbu pohádek, jazykové hry a aktivity apod. V zimním i letním semestru na výuku docházelo a kurz ukončilo 7 studentů. Na konci akademického roku byly studentům ve spolupráci s velvyslanectvím České republiky v Sarajevu slavnostně uděleny certifikáty potvrzující účast a úspěšné ukončení kurzu češtiny.

Dalším kurzem, který lektorka vedla, byl kurz češtiny pro členy České besedy Sarajevo. Tento kurz navázal na kurz, který probíhal už v minulých dvou akademických letech a výuka tedy navázala na již probranou látku. Kurz navštěvovalo 5 zájemkyň. S ohledem na to, že se jedná o účastnice v důchodovém věku, byla dle

jejich přání výuka realizována 2x za měsíc po 2 vyučovacích hodinách. Základní učebnicí pro tento kurz se stala *Čeština expres 1* pro svoji jednoduchost a praktičnost. Na konci akademického roku byla tato učebnice dokončena a v příštím roce bude navázáno učebnicí *Čeština expres 2*. Tento kurz probíhal na místě pravidelných setkávání České besedy, v budově přiléhající k františkánskému kostelu Sv. Ante, neboť Beseda samotná nedisponuje vlastním prostorem. V těchto prostorách bude kurz pokračovat i v následujícím akademickém roce, opět 2x měsíčně.

Z důvodu, že kromě lektorátu českého jazyka není v Sarajevu jiná možnost, kde se mohou zájemci učit česky, přijala lektorka v průběhu roku i několik studentů na individuální doučování. Jednalo se o studenty, kteří se nemohli připojit k výuce na fakultě ani v kurzu pro pokročilé buď z důvodu, že jejich úroveň znalosti češtiny byla vyšší než v daných kurzech, nebo z důvodu, že se jednalo o žáky základní školy. Výuka s těmito studenty byla po domluvě jednotlivě realizována 1-2x týdně po 2 vyučovacích hodinách.

Podmínky pro výuku

Katedra slovanských jazyků a literatur disponuje jednou učebnou. Ta je vybavena zastaralým počítačem, mini reproduktory a projektořem. Lektorka sdílí kabinet s kolegyní z katedry, v současné době vedoucí katedry slovanských jazyků a literatur. Kabinet je vybaven velice zastaralým počítačem a tiskárnou, které využívá výhradně místní kolegyně, lektorka má k dispozici služební notebook zapůjčený DZS a na fakultě je pro vyučující možnost bezplatného kopírování a tisku v kopírovacím centru.

Problém tvoří nedostatek kapacitních možností pro realizování výuky. Jak již bylo výše zmíněno, katedra má k dispozici pouze jednu učebnu, jejíž rozvrh je zcela zaplněn. Katedra podporuje rozdělení výuky češtiny ve volitelných předmětech Český jazyk a kultura 1 a 2 kvůli počtu studentů na dvě samostatné skupiny, zároveň je ale bohužel katedra schopná zajistit výukovou místnost pouze pro jednu skupinu. Lektorka je proto nucena si sama hledat místnosti na výuku druhé skupiny a taktéž na lekce v kurzu pro pokročilé, přičemž na fakultě je obecně problém s volnými učebnami. K dispozici je sice centrální rozvrh učeben s uvedením volných hodin, ten ale často neodpovídá realitě, protože dodatečné změny kateder, kterým učebny náleží, nejsou do centrálního rozvrhu zaznamenávány. V praxi to tedy znamená, že lektorka často před výukou hledá po fakultě volnou učebnu, ve které by mohla výuku realizovat. Pokud se volnou místnost najít nepodaří, jedinou možností je výuka v kabinetu, který ale nevyhovuje z kapacitních důvodů a kvůli sdílení kabinetu s další kolegyní. Ostatní učebny zároveň většinou nejsou vybaveny počítačem ani reproduktory (někdy dokonce ani tabulí), lektorka tedy pro poslechová cvičení využívá služební počítač.

Životní podmínky pro lektora

Fakulta pro lektora neposkytuje ubytování, lektor si musí ubytování zajistit sám. Lektor každý měsíc dostává od fakulty příspěvek na stravování a příspěvek na kupon na městskou hromadnou dopravu.

Spolupráce

Lektorka spolupracuje s velvyslanectvím České republiky v Sarajevu a účastní se akcí pořádaných tímto zastoupením. Pan velvyslanec Jakub Skalník navštívil na začátku zimního semestru Filozofickou fakultu a slavnostně zahájil výuku předmětu *Český jazyk a kultura 1*. Na konci akademického roku pak ve své rezidenci společně s lektorkou udělil absolventům předmětu a absolventům kurzu pro pokročilé diplomy o účasti a úspěšném ukončení kurzu.

Lektorka velvyslanectví vypomáhala v září na Dni evropských jazyků, kde prezentovala ukázkovou lekci češtiny pro cizince. Též vypomáhala na vánočním diplomatickém bazaru, což je charitativní akce pořádaná sarajevskými ambasádami. Zaměstnanci ambasády a lektorka pro bazar připravili tradiční české cukroví apod. a na bazaru pak společně vše s dalšími českými výrobky prodávali.

Taktéž se lektorka společně s některými studenty účastnila několika filmových projekcí organizovaných českým zastupitelstvím v místních kinech.

Dále lektorka spolupracuje s Českou besedou Sarajevo, sdružením krajanů. S ohledem na to, že většina členů České besedy nedisponuje znalostí českého jazyka, vypomáhá lektorka předsedkyni s potřebnou korespondencí v češtině. Zároveň lektorka navštěvovala pravidelná setkání členů, a jak již bylo zmíněno výše, lektorka vedla pro zájemce z řad České besedy kurz českého jazyka, který bude pokračovat i v následujícím akademickém roce.

Na jaře se lektorka společně s předsedkyní a několika členy České besedy Sarajevo účastnila v Tuzle prezentace knihy *Od Tuzle do sunčanog Hvara*, kterou Česká beseda Sarajevo vydala v loňském roce.

17. července 2019

Mgr. Jana Skoumalová